

Maaliskuu. 8.3. Marttyyri ja tunnustaja Johannes Sonkajanrantalainen

Päivän epistola

(2. Tim. 2: 1 – 10)

”Poikani Timoteus, vahvistakoon Kristuksen Jeesuksen armo sinua! Kaikki, mitä olet monien todistajien läsnä ollessa minulta kuullut, sinun tulee uskoa luotettaville ihmisille, jotka pystyvät myös opettamaan muita. Kärsi sinäkin vaivaa niin kuin Kristuksen Jeesuksen kelpo sotilas. Ei kukaan sotilaana palveleva sekaannu jokapäiväisen elämän toimiin, jos haluaa, että päällikkö on häneen tyytyväinen. Ei myöskään urheilija saa voitonseppelettä, ellei hän kilpaile sääntöjen mukaisesti. Maanmiehen, joka raskaan työn tekee, tulee ensimmäisenä saada osansa sadosta. Mieti sanojani! Herra kyllä antaa sinulle ymmärrystä kaikkeen. Muista, että Jeesus Kristus, Daavidin jälkeläinen, on herätetty kuolleista, niin kuin minä julistan. Hänen vuokseen minä kärsin, olen vieläpä kahleissa kuin rikollinen. Mutta Jumalan sana ei ole kahleissa. Siksi kestä mitä tahansa Jumalan valittujen tähden, jotta hekin saavuttaisivat pelastuksen, jonka Kristus Jeesus on hankkinut, ja sen mukana ikuisen kirkkauden.”

Tekstimme alussa kirjoitetaan uskon ja opetuksen siirtämisestä kolmannelle sukupolvelle. ”Minulta kuullut” tarkoittaa puhuttua opetusta. Timoteus on ensimmäinen sukupolvi, joka siirtää opetuksen ”luotettaville ihmisille” (toinen sukupolvi), jotka opettavat ”muita” (kolmas sukupolvi). Tämä opetus on tarkoitettu kaikille Kirkon jäsenille, ei vain jollekin valitulle ryhmälle. ”Monien todistajien läsnä ollessa minulta kuullut” voi tarkoittaa useita asioita. Se voi liittyä Timoteuksen vihkimiseen (2. Tim. 1: 6; 1. Tim. 1: 18; 4: 14) tai siihen, että jokin asia oli ”vahvistettava kahden tai kolmen todistajan sanalla” (5. Moos. 19: 15).

Kirjoittaja kehottaa Timoteusta kärsimään vaivaa ja antaa kolme esimerkkiä seurattavaksi. Ne eivät ole hänen omaa tuotostaan, vaan hän on lainannut ne stoalaisesta filosofiasta. Paavali on käyttänyt samantapaisia esimerkkejä muualla (1. Kor. 9: 7, 24 – 27). Tässä sotilas opettaa tarvetta määrätietoiseen toimintaan ja kuuliaisuuteen, urheilija itsensä kieltämiseen ja maamies voimakkaaseen ponnistukseen.

Tekstin loppuosa kertoo Paavalin uskollisuudesta Kristukselle. Jumala antaa ymmärryksen kaikkeen. Tässä ”kaikki” tarkoittanee Jumalan ilmoitusta. Hän ilmaisee oppinsa lähteen selvästi: ”niin kuin minä julistan”, vanhemman käännöksen mukaan ”minun evankeliumini mukaan”. Tässä

se merkitsee Paavalin julistamaa ilosanomaa. Hän ilmaisee myös, että Kristus on herätetty kuolleista.

Paavali joutui julistuksensa vuoksi kärsimään: ”olen vielä kahleissa”, Paavali on siis roomalaisessa vankilassa. Paavali on tähän valmis, jotta Jumalan valitut saisivat pelastuksen.

Päivän evankeliumi

(Luuk. 12: 2 – 12)

”Herra sanoi opetuslapsilleen: ”Ei ole kätköä, joka ei paljastu, ei salaisuutta, joka ei tule ilmi. Niinpä se, mitä te sanotte pimeässä, kuullaan päivänvalossa, ja mitä te neljän seinän sisällä kuiskaatte toisen korvaan, se kuulutetaan julki katoilta. ”Minä sanon teille, ystävilleni: Älkää pelätkö niitä, jotka tappavat ruumiin mutta joiden valta ei ulotu sen pitemmälle. Kuulkaa, ketä teidän tulee pelätä. Pelätkää häntä, jolla on valta sekä tappaa ihminen että syöstä hänet helvettiin. Niin, sanon teille: häntä teidän on pelättävä. Varpusia saa kahdella kolikolla viisi, eikö niin? Silti Jumala ei unohda yhtäkään niistä. Teidän jokainen hiuskarvannekin on laskettu. Älkää siis pelätkö. Olettehan te arvokkaampia kuin kaikki varpuset. ”Minä sanon teille: Joka tunnustautuu minun omakseni ihmisten edessä, sen on Ihmisen Poika tunnustava omakseen Jumalan enkelien edessä. Mutta joka ihmisten edessä kieltää minut, se tullaan kieltämään Jumalan enkelien edessä. Ja jokaiselle joka sanoo jotakin Ihmisen Poikaa vastaan, annetaan anteeksi, mutta sille, joka herjaa Pyhää Henkeä, ei anteeksi anneta. ”Kun teitä kuljetetaan synagogiin ja viranomaisten ja esivallan eteen, älkää olko huolissanne siitä, mitä puhutte ja miten puolustatte itseänne. Kun se hetki tulee, Pyhä Henki neuvoa, mitä teidän on sanottava.”

Vastaavaa tekstiä on Matteuksella (Matt. 10: 26 – 33; 12: 32; 10: 19 – 20) sekä Markuksella (Mark. 4: 22; 8: 38; 3: 28 – 30; 13: 11).

Tämänpäiväinen teksti käsittelee uhkaa, joka tulee uskovien yhteisön ulkopuolelta. Edellisen tekstin loppuosa paljasti yhdeksi vastustajaksi fariseukset. He ovat liian ankaria ja eivät toimi oman opetuksensa mukaan. Heidän opetuksensa voi olla hyvin vaikuttavaa mutta heidän väärä opetuksensa ja toimintansa lopulta paljastuu. Viimeistään viimeisellä tuomiolla kaikki paljastuu. Voi olla, että Jeesus viittaa tällä siihen, mitä tapahtui ennen tätä puhetta. Lainopettajat ja fariseukset ”kuuntelivat valppaasti saadakseen hänet kiinni hänen omista sanoistaan” (Luuk. 11: 54). Heidän toimintansa Jeesusta vastaan on tuleva ilmi.

Samalla tavoin kuin Jeesuksen toiminta sai vastustajia, myös Jeesuksen opetuslasten toiminta tulee saamaan vastustajia. Sitten Jeesus nimittää opetuslapsiaan ystävikseen. Tämä on ainoa kerta synoptisissa (Matteuksen, Markuksen ja Luukkaan) evankeliumeissa, kun Jeesus käyttää tällaista sanontaa. Näin Hän erottaa fariseuksille tarkoitettua puheen opetuslapsille tarkoitettua puheesta.

Nyt Kristus valmistaa opetuslapsiaan edessä olevaan koitokseen. ”Pelätkää häntä, jolla on valta sekä tappaa ihminen että syöstä hänet helvettiin.” Kyseessä on Jumala (vrt. Sananl. 9: 10: ”Herran pelko on viisauden alku”).

”Syöstä helvettiin” ansaitsee huomion. Kyse on Ben-Hinnomin laaksosta, joka sijaitsi Jerusalemin eteläpuolella. Alue toimi aikanaan myös Jerusalemin kaatopaikkana. Nyt Jeesus viittaa siihen, että Juudean kuningaskunnan aikana siellä suoritettiin myös ihmisuhreja epäjumala Molokille (vrt. 2. Kun. 23: 10, kuningas Josian suorittamista jumalanpalveluksen puhdistuksesta luku 23: 1 – 24). Tästä laaksosta tuli ikuisen rangaistuksen vertauskuva. Opetuslapsia kehoitetaan olemaan uskollisia Jumalalle ja Jumalan Pojan sanomalle. Jumala hallitsee jokaisen ihmisen elämää. Sitten Jeesus käyttää apunaan huumoria aloittaen pienestä asiasta ja tullen suurempaan. Pienin ruokapöydän laji on varpunen. Ohuin ihmisen osa on hiuskarva. Jos Jumala pitää lukua näistä, niin kyllä Hän huolehtii opetuslapsistakin. Opetuslapsia kehoitetaan pelottomasti tunnustamaan uskonsa.

Ruumiillinen kuolema koskee kaikkia. Mutta mihin joutuu ihmisen sielu? Ruumiillinen kuolema on nopea. Lopullinen ero Jumalasta ei pääty koskaan. ”Pelätkää häntä jolla on valta sekä tappaa ihminen että syöstä hänet helvettiin”. Tämä tarkoittaa Jumalaa. Tässä ei sanota, että Hän tappaa ja syökee ihmisen helvettiin, vaan että Hänellä on siihen valta. Syntinenkin ihminen, vaikka hän ruumiillisesti kuolee, voi pelastua taivasten valtakuntaan, voi pelastua helveltä. Tähän vaikuttaa katumus ja lähimmäisen rakastaminen. Kirkko kehottaa ihmisiä almujen antamiseen ja rukoukseen kuolleiden puolesta. Erityisesti kehoitetaan muistelemaan vainajia liturgian yhteydessä. Ennen liturgian alkua pappi toimittaa proskomidin, lahjojen esiintuomisen, alttarissa. Siinä yhteydessä hän ottaa kirkkoleivistä (proskuna, prosfora) myös pieniä palasia niiden ihmisten puolesta, joiden puolesta häntä pyydetään rukoilemaan (muistelulaput, muistelukirjat) lausuen muisteltavien (etu)nimet. Nämä osat laitetaan diskokselle yhdessä pyhitettävän ehtoollisleivän (Kristus Karitsa) kanssa. Ne muisteluosat ovat osa ehtoollista, vaikka niitä ei ehtoollisessa kansalle jaetakaan.

Helveti ja tuonela (hades) ovat kaksi eri asiaa. Kuoleman jälkeen ihmisen sielu joutuu tuonelaan ja on siellä Kristuksen toiseen tulemiseen asti. Viimeisellä tuomiolla ne ihmiset, jotka eivät ole

syntejään katuneet, joutuvat kadotukseen (”helvettiin”). He ovat kadottaneet Jumalansa ja sanalla todellisen elämän Hänen yhteydessään.

Kristusta ei saa kieltää. Jos me kiellämme Kristuksen, me samalla kiellämme itseltämme pelastuksen. Mutta tässä ei kehoiteta etsimään kuolemaa. Mahdollisten vainojen aikana voi paeta, piiloutua. Mutta kysyttäessä usko Kristukseen on tunnustettava.

Palkintona opetuslapsena olostä on se, että tuomiolla Jeesukselle uskolliset on Ihmisen Poika tunnustava. Jae kymmenen kuuluu lukea yhdessä jakeiden yksitoista ja kaksitoista kanssa. Jakeessa kymmenen todetaan, että Ihmisen Poikaa vastaan sanottu annetaan anteeksi, mutta Pyhää Henkeä herjannut ei saa anteeksi. Kirkon käsityksen mukaan Ihmisen Poikaa vastaan tarkoitettu synti oli Jeesuksen aikalaisten hyvin kriittistä arvostelua siitä, että Hän söi ja joi syntisten kanssa. Se on myös sitä, että ennen kääntymystään uskoon ihminen pitää Jeesusta tavallisena ihmisenä.

Mikä tämä Pyhän Hengen herjaus on? Jakeessa yksitoista puhutaan synagogan ja esivallan eteen viemisestä. Jae kaksitoista kertoo, että Pyhä Henki neuvoo, mitä pitää sanoa. Synti Pyhää Henkeä vastaan on itsepäinen kieltäytyminen vastaanottaa kristillinen sanoma, mitä Pyhälle Hengelle kihlattu Kirkko julistaa kaikille (vrt. Luuk. 8: 10; 11: 14 – 26; vrt. myös Matt. 12: 31 – 32). Mutta jos ihminen kääntyy, tunnustaa syntinsä Pyhää Henkeä vastaan, niin sekin annetaan anteeksi. Pysyvää Pyhän Hengen kieltämistä ei voi antaa anteeksi.